

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/11976,Prokurator-OKSZpNP-w-Gdansk-umorzyl-sledztwo-w-sprawie-zabojstwa-w-Obozie-Inter.html>
10.09.2026, 08:52

Strona znajduje się w archiwum.

Prokurator OKSZpNP w Gdańsku umorzył śledztwo w sprawie zabójstwa w Obozie Internowań w Karolewie (pow. Sępólno Krajeńskie) co najmniej 1781 Polaków

06.10.2014

W dniu 22.09.2014 r. prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku umorzył śledztwo w sprawie zbrodni wojennej i zbrodni przeciwko ludzkości popełnionej od 10.09. do 15.12.1939 r. w Karolewie powiat Sępólno Krajeńskie - zabójstwa co najmniej 1781 Polaków osadzonych w miejscowym Obozie Internowań przez członków Selbstschutzu (Samoobrony) oraz funkcjonariuszy Gestapo, SS i Żandarmerii niemieckiej.

W toku postępowania ujawniono, iż w Obozie, mieszczącym się w zabudowaniach majątku ziemskiego, osadzano Polaków z okolicznych miejscowości powiatu sępoleńskiego, posądzanych o rzekomą wrogość wobec Niemców. Jednocześnie przebywało w nim od 100 do 300 osób. Wszyscy osadzeni byli rejestrowani, a następnie przesłuchiwani przez funkcjonariuszy Gestapo. Podczas tych czynności bito ich, znęcano i pastwiono się nad nimi w sposób bestialski. Prawie wszyscy więźniowie byli mordowani. Egzekucje odbywały się z reguły każdego dnia. Przeznaczeni na śmierć byli grupami prowadzeni pieszo - musieli biec na miejsce zbrodni. Przed dokonaniem zabójstwa byli dotkliwie bici. Ofiary były zabijane strzałem w tył głowy, uderzeniami zadawanymi tępych narzędzi lub przez odcięcie głowy. Zwłoki zakopywano na miejscu straceń, a ślady mogił starannie maskowano. Później w tym miejscu zasadzono las i urządzono boisko piłkarskie.

Ujawnionymi sprawcami zbrodni są: komendant Obozu Internowania w Karolewie Herbert Paul Carl Ringel, zastępca komendanta Obozu Karol Fryderyk Marquardt, inni członkowie Selbstschutzu strażnicy: Willy Hugo Bankert, Arnold Karol Bartsch, Otto Robert Rux, Julian Goede, Otto Karol Damms, Max Willi Ehrit, Erhard Kietzer, Helmut Köhn, Werner Foedisch, dowódca Inspektoratu VI Selbstschutzu SS-Standartenführer Heinrich Mocek, komendant powiatowy Selbstschutzu w Sępólnie Krajeńskim dowódca pododdziału SS Standartenführer Wilhelm Heinrich Theodor Richardt, zastępca komendanta powiatowego Selbstschutzu w Sępólnie Krajeńskim funkcjonariusz SS Werner Erich Sorgatz, komendant Selbstschutzu w Więcborku Ernest Karl Wolter, funkcjonariusz SS komendant Selbstschutzu Okręgu Sośno Herman Wendelin baron Lütke von Ketelhardt, funkcjonariusz SS komendant Selbstschutzu w Sypniewie Hans Jurgen Fritz Leberecht von Wilckens, niemiecki burmistrz Więcborka Erich Goede, zarządca majątku Karolewo Otto Karla Boni. Ustalono, iż wszyscy oni już nie żyją. Odpowiedzialności karnej uniknął kierujący akcją eksterminacji ludności polskiej na Pomorzu jesienią 1939 r. zastępca dowódcy Okręgu Północnego Selbstschutzu Gdańsk - Prusy Zachodnie SS - Oberführer Ludolf Herman von Alvensleben, który w dniu 1.04.1970 r. zmarł w Santa Rosa de Clamuchita w Argentynie jako obywatel argentyński. Natomiast Albert Forster namiestnik

(Gauleiter) Okręgu Rzeszy Gdańsk - Prusy Zachodnie wyrokiem Najwyższego Trybunału Narodowego sygn. NTN 6/47 został skazany na karę śmierci za między innymi udział w dokonywaniu zabójstw ludności cywilnej, w tym za zbrodnię popełnioną w Obozie Internowania w Karolewie. W toku śledztwa nie wykryto co najmniej kilkudziesięciu innych sprawców: członków Volksdeutscher Selbstschutz Samoobrony Obywateli Polskich Niemieckiego Pochodzenia, funkcjonariuszy Gestapo, SS, Żandarmerii, albowiem nie zachowały się dokumenty pozwalające na ich pełną identyfikację.

Dokładnej liczby zabitych Polaków w Obozie Internowania w Karolewie nie udało się ustalić. Spowodowane jest to tym, iż nie zachowały się listy osadzonych oraz przeznaczonych do likwidacji, prowadzone przez załogę Obozu. Dodatkowo nie odnaleziono dokumentacji z ekshumacji przeprowadzonej po wojnie, która zaginęła w nieznanymi okolicznościach. Przez co nie można nawet ustalić, czy były przeprowadzone dwie, czy też jedna ekshumacja oraz określić ilości odkopanych zwłok i wyników ich ewentualnej identyfikacji. Jedynym zachowanym dokumentem podającym liczbę zabitych w Obozie Internowania w Karolewie jest opis Cmentarza Wojennego w Karolewie. Wynika z niego, że w dwóch zbiorowych mogiłach pochowanych zostało 1781 osób. Jest jednak prawdopodobne, że zabitych Polaków było więcej. W oparciu o zeznania świadków i oględziny akt postępowania o uznanie za zmarłego zidentyfikowano 298 ofiar.

W toku śledztwa na podstawie zeznań i relacji świadków oraz oględzin dokumentów uzyskanych z archiwów polskich i niemieckich ujawniono istotne okoliczności zbrodni, co do której wcześniej nie prowadzono żadnego innego postępowania karnego, a jego wyniki zostały udostępnione historykom celem prowadzenia dalszych badań i upowszechnienia wiedzy o tej nieznannej zbrodni. Postępowanie umorzono częściowo wobec śmierci sprawców, ich niewykrycia lub powagi rzeczy osądzonej.

Gdynia, dnia 24 września 2014 r.

Naczelnik
Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
w Gdańsku
prok. Maciej Schulz

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Gdańsk